

Nêverdanê pawitoxî Ocalanî bivînê

Tecrîda ke Serekê PKKeyî Abdullah Ocalanî ser deyo serreke xo pey de verada.

Pawitoxên Ocalanî yên ke zîndanî de nîyê û nîyameyê tepîştîş, sere day Serdozgeriya Komelî ya Bursayî ke bişêrê hetê muvekilê xo pêvînayîş bikerê. Ema dozgeriyê semedanê verî inan rêz

kerd û kostera xirabe rayna ardî vîra pawitoxan ke do nêşikyê inan biberê Îmralî.

Her hewte eynî bahaneyan mojnênê pawitoxan û nêvedanê ke pêvînayîşa ke serra xo ravêra bikerê. Ney semedî ra zî dinyayî de tikey merkezan de semedê tecrîda Ocalanî çalakîy yenê darfînayîş.

Welat VERROJ

Ziwan nasname yo, ziwan rûmet o... Pêveka Azadiya Welatî ya, belaş a. 6-08-2012 Hewtane HÛMARE: 13 E-mail: welatverroj@gmail.com

Raya sifteyon ke Amedî de cenîyên adirkîşotxî gure kenêy. Şinê adir hewna kenê, mudahaleyê qezayan û çîyanê bînan kenêy. Verî cenîyan serd ewnîyayê gureyê xo. Ema pratikî de vînay ke canê merdiman xelisnenê ra, na gam gureyê xo bi dilweşey û dilnizmoy kenê û ardî ziwan ke karêke pîroz o. RÛPEL - 3

Daraz: Tek partî, tek camî û AKP

Yargitayî biryarên şaş da û Tirkîyayî kerd tê miyan. Tirkîyayî de êrîşên nijatperestî yê dijî kurdan geş bîy. Trafoyî ra, zîhnîyeta AKPeyî weş eyseno camî tenê esto... RÛPEL - 5

Nûrî Dêrsimî vat kar ê ciwanan o

Beytar Nuri deja kurdên Kurdistanî wazenê zaf weş zanayê. Qirk-erdişên kurdan zafêr vînayo û qunceke dilê xo de ze koza adirî kure kerdo û vano ey ciwanên kur heyf bigê... RÛPEL - 6

Albuma Roşnayî a kirmanckî vejya

Roşna albuma xo ya bi nameyê 'Vira Kerdî' vet. Albumî de 10 deyîrî ê ayî yê. Bi muzîka newe dilê merdiman geş keno û beno xerîbîyên dinyayî de vindar-nena... RÛPEL - 7

HPGî TSK kerdo tenganey mîyan

19 pûşperî ra naşt HPG herêma Şemzînanî de zaf koyî girotê kontrola xo û TSK keno nêkeno nêşkeno ke cayên xo apeya bigo. Medya tirk vînîkerdişên xo yê merdişê leşkeran nimneno

HPG tarîx nuşt

Tarîxa kurdan de ney rojanê ravêrenê zaf muhîm êy. Kurdîy bandora xo danê tarîxa dinyayî ser û hetêke zî, her rojî ra zêd nezdî azadiya xo benêy. HPG, raya sifteyin bi ke dijî hêzên dewleta Tirkîyayî vengê xo zaf berz kerd û TSK kerda tenganeyî ke TSK nêşkema to tê bido....

Şerê Semzînanî

Goreya daxûyaneya ke HPGeyî, raya sifteyino ke operasyonê darfînenê. No operasyon der û dormeyan ra zî hêzbiyîşê HPGeyî dano mojnayîş û nep pêrodayîşî ze 'Şerê Semzînanî' bi name kena....

TSK merdeyanê xo nimneno

Goreya HPGeyî seyî ra zafêrey leşkerê TSKeyî kiştê. Ema Tirkîya de semedê ke medya ameyo bêvengkerdişî ra, vînîkerdişanê xo nêdanê teber. Hetê bîni ra zî HPGeyî derheqê vînîbiyayîşê xo de ard ziwan 14 gerilayan tenê cuyê xo vîni kerdêy... RÛPEL - 4

Verroj karê pîroz û dildareyî ra yo

Edebiyatê şar dê ma ro verroj bi vêsî. Nameyê cî weş, miyanê ci zerrî weş o, formatê ci rindek o. Destê şima ê kî veten da Verrojî de keda ci esta ternîbê, key şima awan bo, barê zerrî da şima şenik bo

SİNAN SUTPAK*

Girotohaneyî de her aşnawitene, her girotene, her desturitene, aşnawitena xeberran de, zerrîweşî, silamên daha germin, girotena mektûbên, diyariyên/xelatên, destvistena madênê so siyasî û kameyî... nê biyayenê wînayene de, her zî bena çiken adirî, koz dê dar da mêşê/şavlêrî, ê çikê xerweşey de bînenê hîssan dê merdimî miyan. Zey dê vejenên do teze ya rew benê vila, damaran masnenê.

Nê biyayenan ra jû, çarês (14) dê Gulana 2012 î de viraziya. Bahdê dihîre/peroj/hela şanî rojnameyê A. Welatî ame. Rojnamegerî dest ra, mazgala mi rojname girot. Sernusteyê "Çimê şima roşnî bê Welat Verroj vejyena" koya mi çima, hayrê mi ant xo ser. Çimê mi bî girdî. Koz dê adir dê komirê dar da mazî ra erziya hîssan dê mi miyan. Goniya mi gireyê. A çika kî bî vejen ganê mi kerd germ. Binê qolan dê mi ariqyay. Surprîz viraziya. Rayberdexaneyê A. welatî biryarên do surprîz girot bî. Êdî her hewte, roja dişemê verroj do bibiyayê meymanê sohbetanê de ma. Verroj 8 rûpelî yo, hemeyê ci Kirmanckî/Zazakî/Dimilkî yo. Verroj do pancës dê Gulanê de, bivijyayê. Roj da Roşana Ziwanê Kurdî de.

A gamî ra tepiya 14'ê gulane mi re bibî rojên derg û dila. 14'ê Gulanê bibî zeydê zimistan de 1992'yan. A sere vewrên da şênî varêbî, zimistan bibî zimistanê enkîr û menkîrî. Çarêsê Gulanê zaf bibî giran, Adirê pancës (15'e) Gulanê, çarêsê de gulane ra mî zerrî webîyabî. Pancësê de Gulanê de şarê ma do roşanê ziwanê kurdî bimbarek kerdayê. La êdî seweta mi nameyê 15'ê Gulanê viryabî. Ma do pancësê de Gulanê de di roşanî

bimbarek kerdaye. Roşanê ziwanê Kurdî û vijyayen da verrojî.

MÊJÛ ; 15'Ê GULANA 2012'Î

Ewro pancësê Gulan o. Ma heme embazan bi seremonîyêna ziwanê Kurdî bimbarek kerd. Dima Verroj ame.

Hepîsxanê de çiyê kî tewr veşî hesreta ci ancena, ci ra yeno heskerdene, sîneyêno domanî/qeçî yê. Hepîsî wexto kî pêvînayenda akêrdê de domanan vînenê ze kî rez dê bawîkî miyan de, dar da gulana hebûnên da newe akêrdê bivîne...

Ma heman ode de hîrês (13) embazî yê. Verê verîkan mî A. Welatî û Verroj mazgale ra girot. Çirê kî çimê mî mazgale sero bî. Aşewe şewa kî çarêsê Gulanê pancësê de Gulan a girêdana mi, hewrê de xo de amyayena Verrojî dibî. Mî rîpelê Verrojî jew bi jew akêrdî. Manşetê

"Roşanê ziwanê Kurdî pîroz bo" bî. Edîtorê Verrojî bi sername de "Wendoxêy erjyayey" ya nusteyên nusnabî. Ê nusteyî miyan de vâtena"... Her şar bî ziwanê de xo û her ziwan bi şarê de xo yeno silasnayene.. "hayrê wendoxan antê mihimey da ziwanî ser. Mî rîpelî dîmday. Rupelê de didine de mamoste Zerweş Asnaw î "ziwanê kurdî û zaravayê kirmanckî" mamoste Zaza Cebelî fira Ver-

rojî sero nusnabî. Bi vêrhen da "verroj seba roja ziwanê dayike xebata xeyran a, pîrozî ya" ya hîsse ma kerdî germî. Rîpel de hîrêyîni de Ehmedê Birayî şaredariya Erxenî, mamoste Silemanî "Tarîxê elfabeya Kurdî" sero nusnabî. Mî rîpel dimda. Rîpel de çarîne de çimê mî guna nustoxên da cenî ro. Nustexa cînî a kî kirmanckî nusnena. Mî verî zî nusteyê ci wendî bî. Fina verênî bi kî resmê nustox da kirmanckî quncîk da ci de vijyaye. Wayika delalî, embaza erjyayê mamoste Nesrîn Orak e "Bandora asimilasyonî (helênayene) ya ciniyan ser(o) ro nusnabî. Rîpelê de paneni de fina Mamoste Silêmanî, nofîn, Biyografiyê Mîr Celadet Alî Bedîrxan" î sero nusnabî. Rîpel de şeşine de Ehmedê(o) Birayî zî verrojî sero nusnabî. Vijyayen da verrojî sero mihimeyê ziwanê de may" sero nusnabî. Hayr antîbî na jiwerî ser kî, Kirmanckî/Zazakî rew kurmacî mûsenê. La kurmanckî warê kirmanckî de bîxemî yê.

Rîpelo peyên de nustoxê A. Welatî, zaravayê kirmanckî o newe, Mustafa Şahîn nusnabî. Rexneyên de werdekî, yan kî Hayran tenên! Nê nustoxanê şarê de ma, ê erjyayan, vijyayen da Verrojî û Roşanê Ziwanê Kurdî sero nusnabî, la ma, ê kî girotohaneyan de xo vîra kerdibî...

Verroj zey de domanên do qijkekî ya destan ra geyra. Her embazo kî rîpelî akêrdê riyê cî biye a beş/beşiyayê û fikrê xo ardêne ziwan, pêşniyarî kerdê; ekî her humare de ferhengên do werdek bideyo rind beno...

Edebiyatê şarê de ma ro verroj bi vêsî. Nameyê cî weş, miyanê ci zerrî weş o, formatê ci rindek o. Destê şima ê kî veten da Verrojî de keda ci esta ternîbê, key şima awan bo, barê zerrî da şima şenik bo. Şima berxodarî bê. Bi slam û hurmetan.

*Zindana Elbîstani

EDİTOR...

Sûriye, HPG û Tirkîya

Ze ke ma zanê, kurdîy rojanê tarîxî ra ravêrenê. Her roj kurdî çiyên newe yê tarîxa dinyayî bedilnenê bi têkoşîna xo ya dildareyî virazenê.

Şerê Semzînanî

Kurdên Sûriyeyî bê gunî û bê şerkerdîşî bajarên ke kurd tedeyê hima hime hemeyan girotî binê kontrola xo û esasê Xosereya Demokratîkî eştîy. No hewte zî gerilayên HPGeyî koyên ke destê TSKeyî de bîy, inan ra girot. Raya sifteyîne bi ke HPG operasyon xo ya sifteyîne Semzînanî de darfinayo û ze Şerê Semzînanî biname kerdo û darfinayo û TSK qabê ey koyan bigo ci dano û heta ney gamî zî, neşkiyayê ke bi heme hêza xo ya gird, ey koyan HPGeyî ra apeya bigerê. Zaf vinîbiyayîşê leşkerên tirkan zî goreya vateneyan estêy, 19'ê tirmengî ra heta ney gamî neşkiyayê ke ey koyan bigerê.

Tirkîya zî eynî ze kurdan cuyayîşê xo û dinyayî de tarîx nuşneno. Yanê tarîxa xo ya xirabebîyîşî cuyenena. No rojanê bêro de bandoreke zaf do tarîxa dinyayî ser de weş bîeyso. Semedên têkşîyîşê Tirkîyayî; Medya tirk bi des serrano ke zûran sero zafereya xebaranê xo yê derheqê kurdan de viraştîy. No zî kurdî tirkan miyan de bî semedê xirabekerdişê birateya ke estbî.

Berxodana kurdan, ya ke heta ewro bi dildareyî ameyo dayene, nêverda ke kurdîy apeya bişerê û her tim serkewtişanê xo berz kerdêy û kenêy.

Zürkeriya AKPeîyî, ya ke heta ewro dom keno û kurdan sero siyaseteke gemarine, asimilasyon û bi hema hawayan qirkerdişê kurdan waştîş.

Politika dewletî, ya ke bi des serrano ke qirkerdişê kurdan sero siyaset kerdo.

Girotişê siyasetmedarên kurd, ne-heqeya ke tirkî kurdan sero kenê qada dinyayî de weş da eysayîş.

Qirkerdişê Roboskê, semedê ke plan û projeya AKPeîyî bi û medya kurd ey deşifre kerd ke hikûmatî ney kerdo û qirkerdişên ke ze ney zaferey zî kewt milê dewlet û hikûmatî.

Politika dinyayî ya Tirkîyayî ser, ke zafereya karxaneyên Tirkîyayî bîyanîjî erînayê û xo kerdî politîkayên Tirkîyayî miyan.

AKP kabê şarê xo nê qabê xo xebat keno, çimkî kerdîşanê xo de hata ewro çiyêke bi proje yê qabê şaranê xo nêkerdo û nêvato ke ha şimara qabê şariy biratey û aşti miyan de bicuyê.

GOZÊR

Sirê gozêr roj muocneno
marê û
Sewtê hewnê ma şebakê tarî
ra ayseno
Hêdî hêdî Roj
bi serê ezmanê ma de xo
daleqne
û yew nimiteyî esto vatîşê
aye de
yew eşkerayî eşto qelbê
ezmanî de
sirê gozer ezman muocne
no marê
û şilîyê hewt rengê
virêsnîyê ma hêdî hêdî beno vindî
binê linganê ma de

peyde bê sewtî mende û
nê fem kerdayîşê tarî mende
sirê gozer bermayîşê gedeyan
muocneno marê
çimê rîncanan
û janê zerê ma dano
sinê maro

fenê gedeyêk qijkek ax!
Mirdîş berê ma de vindeno
Qederê gozer paweno

ABDULLAH ÇELİK

Adirkiştoxanê cenî zî estêy

Tarîxa Amedî de raya sifteyino ke adirkiştoxên cenî dest bi gureyî kerdê. Cenî sifte dil nêwaşt bîy ema, gureyî de xelisnayişê merdiman ra, vînayê ke kareke zaf pîroz o.

Ney semedî ra zî na gam bi dilweşey ney karî kenîy

Tarîxa Amedî de raya sifteyine 5 adirkiştoxê cenî gure kerdîy. Şaredarîya Gird ya Amedî çend mangan verî dema ke gurekarê adirkiştoxan (îtfayecî) girotiy miyanê inan de 5 cenî zî bîy. Çimêy şarî nêmusayo cenîyê adirkiştoxan ra zaf mat mayî manenê.

Cenîy bi ombazanê xo yê mêrdeyan rey de şinê gureyê adirtefnayîşî, qezayên trafikî û afetan gureyê xo anê ca. Tarîxa Amedî de raya sifteyino ke gurekarê adirkiştoxey cenî ameyê gure kenêy. Ney semedî ra çimêy heme amedijan mûsayo mêrdeyan. Dema ke miyanê inan de cenîyan vînenê bawerê çimanê xo nêkenê û rayna rayan ewnîyenê.

Cenî heme kar kenî

Cenîyên ke dest bi gureyî kerdêy; Netîce Kizil (27), Bahar Karakoç (23), Bahar Çitsever (22), Gamze Aydin (29) û Esra Kor (23) ey perwerdeheya 2 mangan vejyayê

karê pratîkî.

Mudahaleyî de ca genêy Serekê daîreya adirkiştoxeyî Hakki Bilicî ard ziwan ke waştê ke wa ferqê miyanê şaredarîyanê bînan û Amedî de bibo: "Herêma ma de raya sifteyino ke ma cenî ardî gureyî ser. Şaristanê rojavayî de estêy. Ema herêma ma de çinê bîy. Ferqa ma ya rojavayî ra çiyê esto, cenîyê inan qedemeyên îdarî de ca genê ema ê ma, mudahaleyî de ca genêy. Ma vînenê ke cenî zî şikyenê hetê mêrdeyan mudahaleyê qewiyayîşan bikerê. Ma bêro de hûmara cenîyan do zêd bikerê. Ma perfonmansa cenîyan ra memnûn ê."

Heme kesîy şaş benê!

Malbata Bahar Karakoçî sifte nêrazîbîyayîşê xo ardo ziwan. Karakoç Zanîngeha Sutçu İmamî beşa MYO ya înaatî ra mezûn bîya. Sifte bidil apeya zî bi dilwaştayî sere dayo ci û wina vat: "Merdiman xelisnayîş û

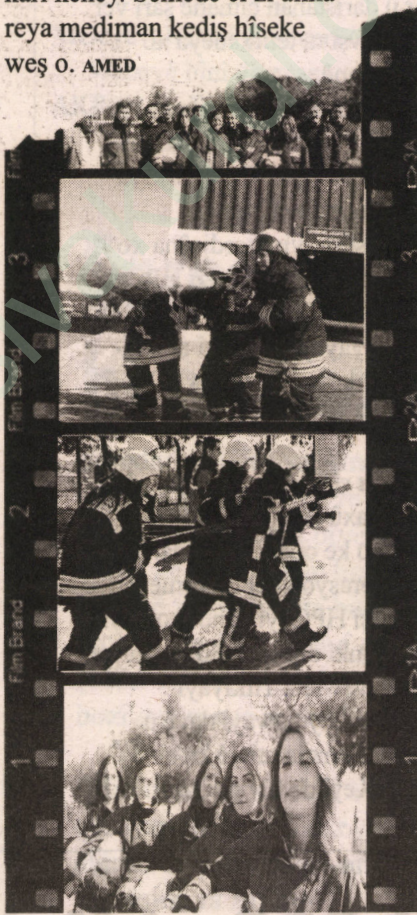
duaya înan girotiş zaf weş o. Kesên ke ma vînenê zaf şaş manenê. Malbata min sifte dijî min bi. Ema pey ra paştî day min."

Alîkarî dana malbat

Esra Kor zî ard ziwan ke, semedê ke cenîyên adirkiştoxê Amedî miyan de ca geni ra zaf kewêş a. Pey ra zî qiseyê xo derg kerd û vat ke karê ma zaf zor o. Kor Zanîngeha Adiyamanî beşa Bernameya Kompîtorî wenda.

Bahar Çitsever zî, ard ziwan ke sifte bi dil serdey dest pê kerda ema vînayke merdiman xelisnenê r ana gam germ ewnîyena karê xo û hes kena.

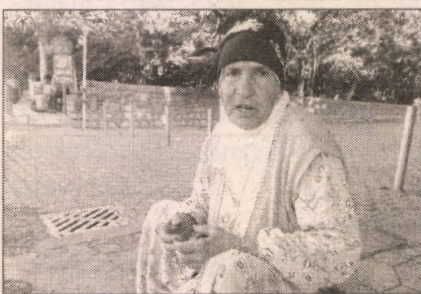
Gamze Aydin zewijyaye warê 2 gedeyan a. Pey perwerdeheya 2 mangan yew mengo ke dest bi gureya piratik kerda. Aydinî ard vîr ke gureyêke zor o ema bi heskerdişî ney karî kenêy. Semedê ci zî alîkareya mediman kediş hîseke weş o. AMED

Dewlet wa maaşa ma zêd biko

Qeza Amedî Erxenî dewa Girêqûçê ra dapîra Zuhra Ozekîncî (72) sîstema ewnîyayîşê maaşa îxtiyarey rixne kerd û waşt ke wa maaşa înan zêd bikerê. Ney semedî ra zî rayîrberan ra waşt ke ma sedege nêwazenê, ma welatîjê ney dewletîyê û dewlete mecbûro ke weş biewno ma îxtiyaran.

Zuhra Ozekîncî ard ziwan ke 3 mangan de 300 TL maaşa îxtiyareyî gena. Ema qîm nêkeno: "Gedeyî zî hetanê cayeke ewnîyenê îxtiyaran. 8 gedeyê min êy hemeyî zî kar û barê xo deyê. Kes kesî bi weşkî nêper-seno. Lazimo ke dewlete daha muhîmey bido ma îxtiyaran. Maşa ma zêd bikero. 3 mangan de 300 TL ka pey

çiçî yeno? Lazimo ke rayîrberî ney weş bifikirîyê û îxtiyaran merzo kiştekê. Ma dîrega civatîyê."

Ma heqê xo wazenê

Ozekîncî ard vîr ke bê heqê xo çiyêna nêwazenê: "Ma îxtiyarî, semedê ewnîyayîşê civatî ya 'karê îx-

tîyaran qedîyayo' ra zaf eciz êy. Wa kes ma hinî nêvîno. Ma dîrega civatî yê. Dewlet zî fikrê xo yê ze, ney karê ma ra nêbenê, wa nêmrê bes nan û awa înan bibo bes o, ra fek vera bido. Ma heqê xo wazenê, ma pasekey nêwazenê. Maaşake ewro dewlete dano ma, qîmê heqê ceryan û awî nêkeno. No xapeynayîş o. Lazimo ke maaşa ma zêd bikerê.

Kalo bi zor rayîra şino

Dapîra Ozekîncî ard vîr ke mêrdeyê ey yanê kalo, zaf îxtiyar o û bizor rayîra şino. Ray rayan tornên ma yenê alîkareya ma kenêy. Ez û kalo tenê manenê. Ma debara xo bi zor kenêy. AMED

Jiyan

Nesrîn Orak

oraknesrin@gmail.com

Êrîşa elewîyan polîtîka kamî yo?

Çen roj veroci hina êrîşê elewîyan kerdî. Yanî ey êrîşkerdişê elewîyan nê yewin a û ne zî peyîn a. Çimkî Tirkîya de elewîy hertim marûzê êrîşan benîy. Êrîşî ra dim, heme şaristanan de çalakîyan amede biyê. Encax hikûmet hina verî ey pisrgirekan de, bêveng mendo. Heta çen roj verojî alîkarê serrekwezîrî Bulunt Arîç ard ziwan: "Şima ey zaf kenî pîl. Tena miyanê dawulcî û yew keye de munaqaşa vecîyaya û dima ra zaf derg kerdîy." Yanî hikûmet vana ke: "Ma serê ney pisrgirekî zî biqefelnê se hal bona."

Dewlet elewîyan fam nêkena

Hikûmet wa bihewno arşivî. Dema vîyarte ey heme îktîdarî bînan şixulnenê. Encax pisrgirekîy devam kenê. Ey êrîşî de semede yew dawulcî vejya meydan. Dawulcî zano ke elewîy rojê nêgenê û maxsûs semede xayîntey bikero ra, binê pencereya elewîyan de dawul dano pero.

Heta binî ra zî, şaristanî bînan de heme elewîy çalakî amede kerdîy. Alîkarî dayî ey keyeyî mexdûr bîyo. Ema sunî zî alîkareya paştîya xo dayî elewîyan çimkî biratîya. Munaqaşa tena miyanî şaran de nêbena. İdarekerî dewletî zî semede elewîyan zaf xeberdayîşa giran danî. Ey kesên ke êrîş kenî, heme dewletî ra paştîya hezî genî.

Dewletî peşniyar red kerd

Serekê Meclîsa Tirkîya Cemil Çiçek Çend roj verî vate ke: "Cayî îbatetî îslamîyet camî ya." û nêwerdayo ke keyê cemî abibê. Peşniyarê elewîyan red kerd. Yargitay zî vato ke, keyê cemî îbadetxane niyo! Yanî hikûmet zî vana heme kesan wa ser ma ra bifikirîyê. Bawereya ey bînan nêgenê diqeta xo. Semede ey zî, şarê tirk zî ey na rehet êrîş keno elewîyan.

Eslê xo de, êrîş tena elewîyanên kurdan ser de nêbeno. Zafêreya kurdên bînan ser, heme şaristanan bînan de zî benîy. Êrîş kerdî kurdên xebatîyayê zî. Yanî ey nijarperestan tena xo qabûl kenê. Dewlet zî, zatî ser ey kesan ra fikirîyeno. Semede ey zî, hertim êrîşî benê zêd.

AZADIYA WELAT
Zozan Basın - Yayın Adına
İmtiyaz Sahibi
Menderes ÖNER
Yazı İşleri Müdürü
İbrahim GÜVENÇ
Yönetim Yeri:
Diclekent Bulvarı
Termil Apt. Kat:3 No:9
Kayapınar / DİYARBAKIR
İdare Tel: 0 (412) 251 38 88
Yayın (Weşan)
TEL: 0 (412) 237 48 90-91
Fax: 0 (412) 237 48 89
Baskı (CAP):

Stenbol: Gün Matbaacılık, Reklam,
Film, Basım, Yayın, Tan. San. Tic. Ltd.
Şti.
Telsizler Mevkii Beşyol Mah.
Akasya Sok. No: 23/A
Küçükçekmece / İSTANBUL
Tel: 0 (212) 580 63 81
Edene: Arslan Güneydoğu
Gazetecilik, Matbaacılık, Kağıtçılık Yeni
Doğan Mah. 2108 Sok. No:13/A Yüreğir
/ ADANA
Tel: (0322) 346 03 71-72
Genel Dağıtım:
Turkuvaz
Dağıtım Pazarlama

HPG raya sifteyine operasyon darfîna

Tarîxa kurdan de ney rojanê ravêrenê zaf muhîm êy. Hetê ke ra kurdî bandora xo danê tarîxa dinyayî ser û hetêke zî her roj haha zêd nezdî azadîya xo benêy. HPG raya sifteyî bi ke dijî hêzên dewleta Tirkîyayî operasyon darfîna û cayên ke destê Tirkîyayî de bi girot û ana ziwan ke encam çiçi beno wa bibo heta peynî do têkoşîna xo bidê.

HPG koyên ke bin bandora TSKî de bi yew bi yew bi operasyonê ke darfînay destê TSKeyî ra girot û çekên xo û yê giranan bikarneno û nêverdano ke helikopter an zî balafirê şer aşta bişêrê. Yê ke xo ceribenê visnenê war. Ney semedî ra zî TSKe heta cayêke şikyeno avera şêro û apeya semedê ke vinîbîyayîşê ey zêd nêbê ra vindeno. Hetê bîni ra zî goreya vatişên HPGeyî helikopter zî viztê war.

Qeza Colemêrgî Semzînan dewên ze; Nehrî (Baglar), Navrezan (Çem) û Rubunus (Ruzgarli) de 24 Tirmengî de şer dest pê kerd. Goreya dewa Qeleşk (Gunyazi) koyê Gomanî esto û dormeyê ney koyan de koyên ke stiratejîk êy heme destê gerîlayê HPGeyî de yê û TSK ci dano ke ney koyan apeya bigero.

Goreya çapemeneya HPGeyî û

çimeynîyên herêmi anê ziwan, vengê top û tifingânê yenê Semzînanî. TSKeyî rayîrên herêmi kokî ra girotê û şiyîş û amayîş qut kerdêy. Nêverdano ke şar bişêro teberê qezayî û bêrê. Şerê Semzînanî mîyanê 10-20 km de mîyanê TSK û HPG de beno. Dûyê dar û daristanan çimanê şarî ver de yo. Şar rewşî ra tetirxaneya xo nêşkenê binimnê.

TSK merdeyanê xo nimneno Goreya HPGeyî seyî ra zafêrey leşkerê TSKeyî kiştê. Ema Tirkîya de semedê ke medya ameyo bêvengkerdişî ra, vinîkerdişêna xo nêdanê teber. Hetê bîni ra zî HPGeyî ard ziwan 14 gerîlayan cuyê xo vinî kerdêy. Medyayay tirkan zî ano ziwanê ke 100 kesan ra zafêry HPGij kiştê.

HPG raya sifteyî operasyon viraşt

Goreya daxûyaneya ke HPGeyî, raya sifteyîno ke operasyonê darfînenê. No operasyon der û dormeyan ra zî hêzbîyîşî HPGeyî dano mojnayîş nixnênê. Çimkî dijî teknolojîya newe herî giran a Dewleta Tirkîyayî têkoşîna ke bi ney hawayî dayê û koyên nezdî Semzînanî yê ke binê kontrola TSKeyî de bîy girotê.

7 mengêy Roboskê ra ven çîno

Tarîxa Tirkîyayî dema ke yeno ewnîyayîşî, dema ke behsa qetilanê kerdê beno bêveng maneno. Yanê çî qatliyam bîyê û failê înan yê ke nîyameyê vînayîş se şar zano ke dewlet an zî hikûmatî kerdo.

7 mengê qirkerdişê Roboskê qedîya hewna zî hikûmatî ra derheqê sûdarên 34 gedeyan ra vengeke nêvejyayo. Hewna zî şar û dezgeyên sivîl bertekanê xo mojnênê.

Hetê bîni ra zî, dema ke qeymeqam şîbî ziyaretî û şarî waştîbi ke bido eyro, 5 kesîy ameybî binçimkerdiş hewna zî zîndanî de pawenê û îdianameya înan hewna zî nîyameyo amedekerdiş. Dozger zî vano ke semedê ke 12 kesîy bîy û yê bîni hewna nîyameyê binçimkerdiş ra nîyameyo viraştîş. Ney semedî ra zî malbatên Roboskê bertekanê xo mojnay dewletî ke 7 mengo failî belî nîyê û hewna îdianame nîyameyo amedekerdiş.

KCD dest bi xebatên xo kerd

Kongira Civata Demokratîk dest bi xebatê xo kerd. Semedê ke esas şar o ra, muhîmeya şaran senî beno ra, niqaşî panelan û kombîyayîşên xo da ardî ziwan.

Silîfan û Êlîhî de kombîyayîşîy bîy û panelî amey darfînayîş. Xebatan mîyan de armanca KCDeşî û muhîmeya şaran çiçîyo ame niqaşkerdiş. Goreya xebatanê ke KCDeşî dayo ver, rojên bêro de do xebatên înan daha zî zêd bikerê. Meclîsên taxan da zî do kombîyayîşanê wina bikerê û do keyê ke KCDeşî meşinasno neverdê.

Goreya qiseyên ke amey kerdiş ra eyseno ke, do leza xebatên xo daha zî xorî bikerê û lez bidê ci û dijî şîdet û terora ke kurdan sero esto

peynî bibo û dijî tecrîda ke Serekê PKKeyî Abdullah Ocalanî ser peynî bibo û zîndanî de zext û zordarîy peynî bibê ra veng dayê rayîrberanê ke peynîya pêkutîyanê xo bîyarê.

Tecrîd nîno qebûlkerdiş

KCDeşî panelanê xo de rewşa kurdan yê ke tedeyê û semedê ke ney rewşî ra rizgar bibê ra amayîşî de şikyên se bikerê sero vindertî û ardî ziwan ke, lazîmo raya sifteyîno lazîmo ke tecrîd ke Ocalanî ser de yo bêro wedatiş û hikûmat bi Ocalanî rey de pêvînayîş bikero.

Hetê bîni ra zî, semedê panel û kombîyayîşên xo yê şaristanên bînan, plana takwîmî sero xebatan kena.

Êrîşê dijî kurdan û BDPeyî Meletî û Tirkîya de zêd bîy

Hinî eyseno ke semedê kurdê Suriyeyî bê pêrodâyîş şaristanê xo Suriyeyî ra apeya giroto û operasyonan de leşkerê Tirkîyayî zêd cuyê xo vinî kerdê ra, rayîrberê Tirkîyayî kewtê gengeşeyî û nêzanê ke se bikerê. Daha verî zî rewşên winayîne ke, rayîrberî tede xetîmyênê de raybaza êrîşkerdişê kurdan vejenê orte û qirkerdişanê ze Dêrsim, Merêş, Mugla, Sewaz û daha zafan ardê kurdan ser.

Rojên ke dinya tede ravêrenê zaf muhîm êy. Heme kesîy wazenê ke goreya xo çîyan teşe bikerê. Ema heme çîy goreya dilê kesan nêbeno. Zafêrey goreya dilê şaran beno. Rayîrberî dema ke kunê tenganey zaf zehmetey oncenê û netewan vera jûbinan danê ke kaosa ke tederayê bivejyê. Qabê ney zî politîka

asîmileyî û qirkerdişî de heta ney gamî rayîranê ke ameyê şopnayîşî danê meşanyîş. Ema encamê ci de zaf kesan cuyê xo kerdê vîni. Ema çîyeke zî çareser nêbîyo.

Politîka heman çî yo

Politîka kurdan ser ya ke bi des serrano yeno şopnayîş, ney rojan de dijî kurdên elewî û xebatkarên kurdan êrîşê nijatperestî yê lînckerdiş û cayê

înan ra koçkerdiş dayê destpêkerdiş. Kurdîy zî ney qebûl nêkenê û hemeyê dinyayî de çalakîyên rewşa waştîşê Tirkîyayî protesto û şermezar kenê.

Nijadperestî Meletî de yê

Pey biryara yargitayî ya ke Keyê Cemî cayê îbadetî nîyê û 'bê camîyan cayê îbadetî çîno' û hetê bîni ra zî, dêra suryanîyan bi biryar yargitayî kerdî malê xizneyî şar rayîrberan ar paştî girotiy û dijî misilmaney kam esto sê sûcdar vînenê û wazenê ke heme kesîy wa bêrê Camî. No tewrê dewletî paştî da nijadperestan û ewro zaf cayên Tirkîyayî de kurdan ser êrîşên bi tûnd meşnenê û veng danê kurdan ke cayê xo terk bikerê û bişêrê welatê xo.

Tek partî û tek camî esto ema çîno keyê cemî

Meleyê AKPeî lazimbi ke bi Kuranî sewend biwendaynê. TEKa dewletî sero tek camî ameyo neşkerdiş. Yargitay: Camî tenê esto zenbî dêr û keyê cemî çînê

Ehmedê BIRA - AMED

Ney rojanê peynî de yargitayî biryarên şaş da û Tirkîyayî vist tê mîyan. Zaf cayên Tirkîyayî de êrîşên nijatperestî yê dijî kurdan geş bîy. Hetê bînî ra Amedî de trafoyî sero de boya zîhnî-yetê AKPeî weş yeno ke vano bê camî-yî cayê îbadetî çîno. Ema raştay de zaf dînî estêy û îslamîyet hemeyan ra virara xo akerdo eme AKP dijî îslamî-yetî xo tadeno û şarî nêgoşdarneno qabê berjewendîyanê xo, xo dateno. Meletî zî encam o.

Tirkîya dema ke kuno tenganey bi her hawayî şarî keno dewreyî û wazeno rayîra bibero. Yargitay biyarên derheqê dêr û keyê ceman de dayo

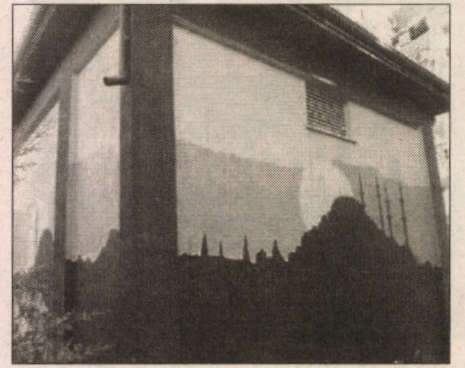
hewna bertekan geno. Ney demî de bala merdiman tarafuya ke bakurê Ormanparka Amedî de zaf onceno ke AKP mezgê xo, ey sero weş neşx kerdo.

Tirkîyayî de semedê ke AKP rayan bigero îslamîyetî bikar ano. Ema pê-kardîşên ay qet îslamî nêeysenê. Çimkî îslamîyet heme dînya ra virara xo akerdo û vano heme dînê girdîy esas êy. AKP dijî ney têgeyreno û vano Tek dewlet, tek Milet, tek al û tek camî! Îslamîyetî de tekey qet çîno

heme çîy qabê weşeya şaran o. Kes an tek tekey çîno. Wenyê tarafuya TEKî ser de tek camî ameyo nexşkerdiş. Wenyê dereke an zî keyê cemî çîno. No zî beno semedê bertekan. Meletî de ewro êrîşê nijatperestî esto se, encamê mezgê AKPeî ra yeno. Şarê kurd yê elewî do meverdo ke Meres an zî Sewasên bînî bivirazê.

Meleyê AKPeî şînê şerî?

Wenyê bînî de eyseno ke meleyê AKPeî ala Tirkîyayî ser siwend wa-

nenê. Çîyê ke yeno zanayîş, leşkerey de dest nanê alî ser û siwen yeno wendiş. No heme dewletan de hinî yo. Kam zano, belkî meleyê AKPeî hêzên teybet êy şerî bê!

Al muhim o an zî Kuranî Kerîm?

Ey meleyî çito meleyê ke dest nanê alî ser û siwend wanenê? Cayê ke Kuranî kerîm bibo çi hacet esto çîyeke winayine ra? An zî ney meleyî vazenê ke bivajê ma nijatperesteyî avara benêy û Kuranî kerîmî ca yê ci de tenenê? Ney persan, lazimo ke wekîlî meclîsî ra bipersê.

'Dewlet nêewnîya wa şaredarî biewno min'

NAVENDA XEBERAN

Qeza Amedî Erxenîyî ra Remzî Uçar 14 serr verî qeza ravêrayo û seqet mendo. Semedê ke bê sî-gorta dayê xebitnayîşî ra ewro perîşan o. 2 serro ke şîno qeymeqamey ke nêverdanê bi qeymeqamî ra qise bikero. Hevîya ey tenê şaredarey mendo. Çimkî o tenê bi maaşa xo ya seqetey wendoxan û keyî weykeno.

Remzî Uçarî ard ziwan ke, 14 serr verî dema ke şofereya kamyonî kerdê qeza ravêrayo. Ey qezayî ra pey cuyayîş ey ra bîyo ze jehr. Çimkî bê sîgorta dayê xebitnayîşî ra ewro maaşa teqawitey nêgeno û perîşan bîyo.

2 serro qeymeqamî nêvînenno

Uçarî ard vîr ke qeymeqamê verî 7 seran verî morotpisqilêta ke sero yo dayo ey. Ema na gam rizîyayo. (Ma bixozî vîna heta ke xebitan araî çareyê ey ra est.) Semedê ke

qeymeqam alîkareya motoreke newe bikero ra 2 serro ke şîno û yenê eme yaweranê ey nêverdanê ke bi ey de qese bikero.

'Hêvîya şaredarîya Erxenîyî yo'

Uçarî ard ziwan ke heta ney gamî qabê karî nêşîyo berê şaredarî eme, semedê ke dewlet nêewnîyeno min ra ez mecbûr menda ke berî berê şaredarî ver û bêrîro bidî. Hêvîya min dewletî ra kewto. Min fam kerdo ke dewlet nêewnîyeno min. "Çare û hêvîya min şaredareya Erxenîyî mendo. Raya sifteyîno ke ez şaredarî ra çîye wazeni. Ez zani belkî zehmet bo min kareke de bi ca bikerê. Çîyeke ez wazeni, wa cadeyeke ser bufeyê bidê min bes o. Ez bi ney halê xo 5 gedeyan, bi tamamî 7 nufûsan wey keni. Zaf zor o. 1 gedeyê min zî zanîngêhî de waneno. Ez zehmetey debera xo keni. Dewlet nêewnîyeno min. Hevîya min tenê mendo şaredarî cayeke bufeyê bido min."

Maaş qîm nêkeno

Uçarî ar ziwan ke maaşa seqetey o û 550 hezar TL geno eme qîmê mutfaxî ey nêkeno. "Lazimo ke ez karêke bînî bikerî ke debara keyî bikerî. 5 gedeyan ra 4 hebîy na gam o ewnîyeno. 1 zîndanî de yo. Yew tamam nîyo. Yew zî şîyo xebat. Yew zî zanîngêhî waneno. AMED

Şaredarîya Amedî kamera bi otobozan ro monte kerd

Şaredarîya Gird ya Amedî semedê ke şofêran û rewîyan mîyan de zaf alozî bîyê ra mecbûr mend ke kamerayan heme otobozanê xo de monte bikero. Her otobozî de 2 kamerayî estêy. Yew şofêrî ser de, ya bînî zî verê otobozî de ameyo montekerdiş.

Ya verê otobozî niqaşên ke ze: 'Min destê xo wedart û nêvindert, qezayan de kam sûcar o û xaçerayîran de şofêr roşnîyan de şîno an nêşîno ra zaf hewl o.

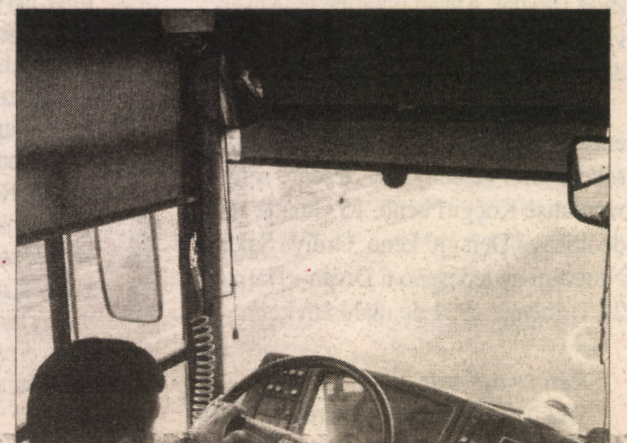
Şofêrî zaf kefwes êy

Ma bi çend şofêran ra ney mijarî sero qese kerd. Hemeyan ardî ziwan ke sîstemî ra zaf kefwes êy. Beno ke tikey çîy weş nêbê eme ey zî ma îdare kenêy. Çîyê nêweş ze dema ke telefonî de qise kenêy bi malbata an zî xizmeke xo de çîyê vanê hemey yenê goşdarî kerdiş mojnay. Vengê rewî û şofêran ameyo birnayîş. Goreya ke şofêrî vanê verê rewîyan dema ke gereyê înan kerdêy, amîran, timûtim ma neheq kerdê û

rewîyan biheq kerdê. Na gam o wedarto. Eger gererkerdişê bibo ewnîyenê qeydanê kamerayî û kamî çîçî qise kerdo hemey qeydî ra goşdarnenê. No zî weşeya ey o.

Şofêran ra yewî ard ziwan ke verî trafikî zafêrey bileheq ceza înan ra birnayê. Ema no gam neşkeno bibirno. Çimkî kamera esto, eger ma sûcdar bê zatî heme çî orteyî de ze neynîni eyseno.

Rayîrberî zî sîstemî ra memnûn êy. Çimkî gerekedişî goreya verî za tayn bîyê. Çimkî qamera heme çîya vejeno meydan. Hetê bînî ra rayîrber û şofêrî gerekedişê îftîrayan ra zî xelisyay. Sîstem vay bo zî na gam hevî dana heme kesan û heme hetî zî xo goreya kamerayî ta danê û hereket kenêy. AMED

Roşna bi lehçeya zazakî, albuma xo ya 'Vîra Kerdî' vet

Roşna albuma xo ya bi nameyê 'Vîra Kerdî' vet. Albumî de 10 deyîrî estêyê. Albumî de 8 deyîrîyê aîdê Roşnayî yê û bi mûzîka teybet ke dilê merdiman de pal dano û merdiman beno cayên zaf dûrî tede esto

Roşna 2010 de Albumê namê xo "Kilamê En Rindekê Kurdî" de têy kilama xo "Yêna" ca guret bî û vejyabi goşdarîyan ver. 2012 de Roşna bi Albumê xo ya "Vîra Kerdî" ya mûzîkî vejya goşdaranê xo ver.

Seranê xo yê kişkekan de dest bi muzîk kena, bestekarey û nuşnoxîya xo ya ziwanê xo bi rengê û vengê xo bal ancena xo ser. Muzîka Kurdî de tedarika hilmekê newîye bi albuma xo ya "Vîra Kerdî" kena. Albumî de des kilamî estêyê. Beste û nuştoxeya heşt kilaman Roşna bi xo ya. Kilamê binî jî albuma Jan Arslanî yo. 2010 de dema ke Roşna bi albuma xo ya newe vejya bî, goşdaran ci ra zaf heskerd bî û kenêy û albuma ey himakî çîno roşîya.

Album de redaksiyon Ayhan Evcî, Saksafon Brezilyayî muzîkkar Leandro Saint-Hill, buzukî û udd de, dînyayî de bi muzîka xo ya namedar, Mehmet Erdem, daholî de Sebastian Bastî, perkusyon de, Ata Guner û Yogî Jockusch, bas gîtar de Martî Drees, gîtaran de Chrîs Harms, Bernd Hilgert, Steven Pfeffer, kemanî de Huseyîn Kemanci, klarnettî de Goksun Çavdar, Akordîon de Ozge Metîn, klevyan de Gerrît Heîneman kedkarîya albuma newe ya Roşanî kerdêy.

Reqsa tewrê newe ya albumî de, pop û caz est o. Çekuyanê kilaman

de, ravêrayişên ke sereyê insanî ra ravêray û ravêrenê û xerîbîyê de çiyê ke yenê ontîş û dej danê, têynatîye bi qeyde ke helbestvanîye, xo kifş keno û deyîran de cayê xo geno.

Zazakî henî aseno kî vîndîbîyena xo nizdîya, sebra nayra zê mîrasê dînya êno qorîkerdene. Album hetê mîstîkê û rindekîya zarava kir-

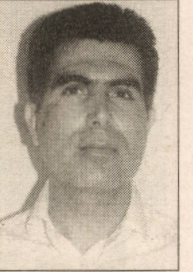
mackî/zazakî, pêrin pîya têhet de ano verê çîman.

Album, Stanbol û Hamburg de hetê Pelrecordsî ra amo qeydkerdene. Xeya Pelrecordsî muzîka kurdî ra veng û reqsa newîyan pêyde vînayo û viraşto. No albumo xas û rindeke "Vîra Kerdî" bi vilakerdişê şirketa Sony Music ra yeno vilakerdene. AMED

Têgeyrayîş

Zerweş Esnaw

Zerwesnesnaw@gmail.com

Ziwan heşê şarî yo

Ziwan, eynî hawayê yew organîzma yo, wext vîyreno, o zî goreyê wextî ra xo bedîlneno, xo newe keno. Nek mireno, vîni beno.

Yew ziwan çîno ke xo nêbedilnayo. Eke ziwanî, ziwanê fermîyî, ê xo hina rehet, asan xo bedilnenî, adapteyê çaxî ke te-deyî benî. La ê ke ziwanê fermîyî nêyî, binê yew netewî de ciwîyenî, gureyê înan zaf zor o, hem tehdayê na dewletî vînenî, hem zî semedo ke ziwanê înan fermî nêyo, ziwanê xo gere bipawî.

Hanik ziwanê kurdî no hawayî de yo. Pawitişê ziwanê xo ser ro yew têkoşîna gird dena. Ma zanî ke çend ziwanî semedo ke ziwanê fermîyî nêbîyî çîni bîyî û yewek zî nêvat nê ziwanî xezîneyê dînyaye ma bipawî. No tehlûke ziwanê kurdî ser ro zî est o. Ziwanê kurdî hawayanê inka nêmerdo, pay ra mendo û hende ke zilm û zordarî de mendo rayna xo pawito û ma na zî zanî ke ziwanê ma tehlûkeyî ra nêxelîsîyo, nê ke dormareyê kurdan de ciwîyenî zaf keyf bikerî û destê înan ra biyero yew paşkil ê pêrodî yanî yew ziwan vîni bîyo xemê înan nêyo. Heme çiyê destê ma de yo, naka xo gere ma bibirnî.

Ziwanê xo pawitiş armançê ma yo û ma zanî ke heq nêwazîyeno, gîyeno û çew semedo ke ma ra hes keno nê haqan nêdeno ma, heme çiyê bi taybetî ziwan ser ro têkoşîndayîşî ra ameyo girotiş.

Ziwanê ma ziwanê fermîyî û ziwanê perwerdeyî nêyo coka ziwanê ma hetê averberdişî ra û xurtkerdişî ra tepa mendo.

Çimkî ziwan nuştîş reyde, wendiş reyde, perwerdeyî reyde, hacetê teknoloji reyde aver şono. La tay îmkani destê kurdan de çin o, mesela hema zî ziwanê kurdî reyde perwerdeyî nêbeno û no zî zaf muhîm o û ma giraniya xo na babetê ser ro bidî.

Ziwan xelîsnayîşî de tek çare no yo.

Ziwan, cuy û mezg û heşê şarî yo.

Ziwan welat o û paytaxtê zerrîyê şarî yo. Ziwanê xo vînkardiş sek sewbîna memleketî de ciwîyayîş o.

Qala ma tena ziwanê kurdî ser ro nêya û tena ziwanê kurdî xo nêxelîsîno heme ziwanî zengîniya dînyaye ya û wa pêro zî xo çinbîyayîşî ra xo bixelîsnî û no gure ser ro serkewtişî zî destê şarî de yo û sewbîna şar nêyeno ziwanê ma nêxelîsneno û wayîr nêvejîyeno. Eke ma ziwanê bawkalikanê xo qalî kenî o wext wayîrvejîyayîşî ra û têkoşîndayîşî ra fekverradayîşî gere çîno bo. Hayanê ziwanê kurdî, ziwanê perwerdeyî nêbo ma rê reheteyî çin a. Teorîya evrîmî de no est o: "Organo ke nêgurîya kor beno." Hanik ma zî ziwanê xo nêgurîna o wext teorîya evrîmî ziwanê ser ro zî şûxûlyena û ziwan vîni beno.

Kaykerdişê 'Vînayîşê gîştâ orteyî' gedeyan dano hînkardiş

NAVENDA XEBERAN - AMED

Dinyayî de semedê perwerdeheya gedeyan tewr bi tewr kaykerdişî estêyê. Herêma ma kurdan de zî her herêma gora teybetîyên xo û rewşa xozaya xo, kaykerdişan semedê civat paya bivindero

vetêy. Ninan ra yew zî 'Vînayîşê gîştâ orteyî' yo. Armanca ney kaykerdişî gedey malbatên nezdi malbata înan o bişinasno yo.

Kaykerdişê 'Vînayîşê gîştâ orteyî' civatî mîyan de semedê ke gedeyî xo û malbatanê nezdi malbata înan û an zî eger dewî de bê, dewijan hemeyan bişinasno û mezgê gedeyî bi kaykerdişî avera biberu û perwerde bikero yo.

Netewê kurdan mîyan de semedê ke gedeyî çand û nasanê xo vîra mekerê û mezgê gedeyan avera biberê ra, pîlîy semedê gedeyan kaykerdişî vetêy. Ema na gam kompi-tor û kaykerdoxey ke ameyê viraştîşî biyo semedê vîrakerdişê kaykerdişanê kan yê keyeyî de û kuçeyî de ameyê kaykerdiş.

Ney kaykerdişên ke bi gedeyan civatî mîyan de nufûsa malbatan û derheqê malbatan de çîyan zanay-

îşî perwerde kenêy ra, yew zî kaykerdişê 'Vînayîşê gîştâ orteyî' yo.

Kaykerdiş senî yeno kaykerdiş?

Kaykerdiş bi 2 kesan mîyan de yeno kaykerdiş. Gîştâ orteyî yê ke gîştan mîyan de bi hawayê hoste ameyo nimitene, kaykerdoxa-ê binî gere bivîno-a. Bi hawayê nimitene, gîştan nimit ra pey, verê kaykerdoxî keno.

Tî şîne keyê kamî?

Eger gîşt bêro vînayîş, kesa-ê vînayo do pers bikero ke şîno keyê kamî. Eger nêvîno warê gîştan ay-ey ra perseno-a ke kamcin keyî, weçî-neno. O keyê ke ameyo weçî-nayene de, çend kesîy estê se, hintayê çirtika danê çareyê jûbînan ro. Deme ravêra pey ra, çareyî de hureynîya çirtikan sûr beno.

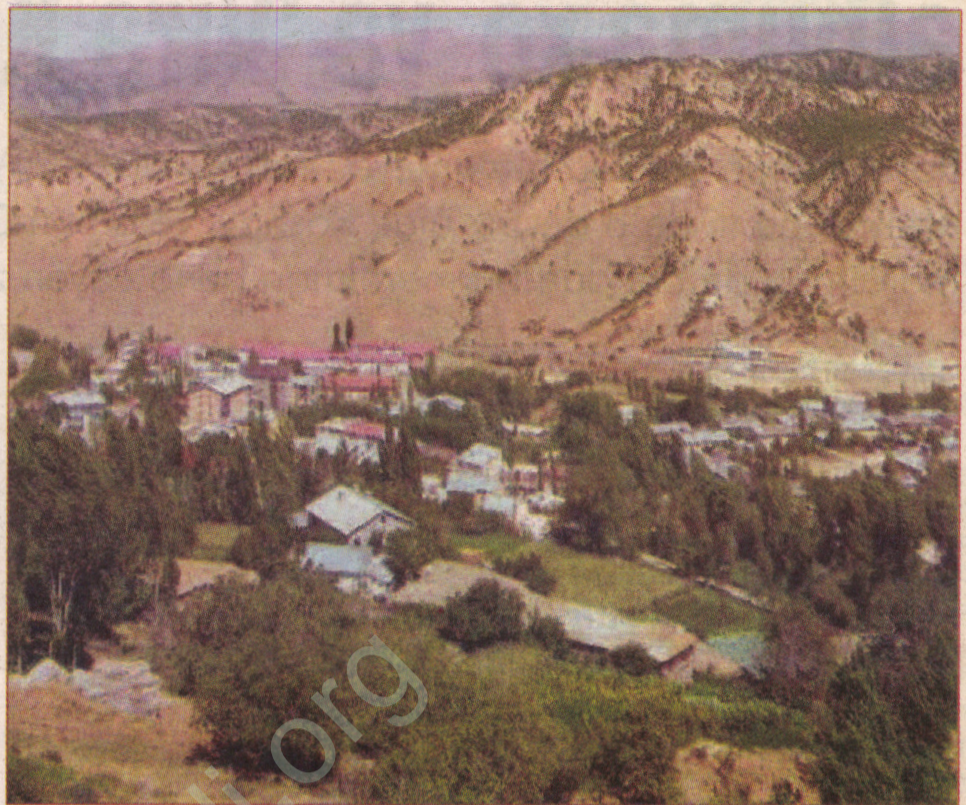
Warê engemîni ya

Engemîna ey aboriya qezayî de zayeke zaf muhîm gena. Ney samedî ra zî zafêreya şarî rojane û debara xo de karê engemîni kenêy. Tirkîyayî de qe-

zaya ke herî zêd engemîne zaf û weş vezeno yo. No zî teybeteya xozaya ay ra yeno. Hima her demserrî de vilikên ke engemîn bivejê estêy.

Qeza Bedlîsî ra yew Modkî yo. Zafêrey koyî yê. Zafêrey heywan yeno weykerdiş. Medenîyatatan tîya de her tim şer kerdê ke bikerê şaristaneke xo. Ney samedî ra zî şarê ey her tim bi koçkerdiş û surgunî ra rûbirû mendo

Warê şer û pêrodayişan ra yew zî Modkî yo

AVER PAYIZ

Modkî qezayêka Bedlîsî yo. Zafê şarî zarawayaya (dîyalekta) Kirmanckî /zazakî/dimilî qisey kenê. Derheqê tarîxê eşîra Modkîyî ser zanayîşê ma kemî yo. Bi goreyê tay çimeyan eşîra Modkîyî, yew polê eşîra dimilîyan a. Wextê Osmanîyan û komare de Modkîyîjî surgunê şaristananê Kurdistan û Anatolîyaye biyê. Cîzire, Tatwan, qezaya Modkî ya Bedlîsî, qezaya Qope ya Mûşe, Çewlig û Edirne de Modkîyîjî cuyenê. Tay zî, surgunê Manîsa, qezaya Manîsa ya Salihlî, Afyon, herema Mersîne biyê û hema zî nê hereman de cuyenê.

Cografyaya Modkî

Rojhelatê qezaye de Bedlîs, başûrî de Siirt- Baykan, rojawanî de Êlih- Sason, Kozlûk, vakûrî de Muş- Haskoy û Norşîn est ê. Bedlîsî ra 20 Km dûrî ya. Herema qezaye zafane ko, birr, newalê tîk û gîrrê. Erdê qezaye seyî ra 40 birr, seyî ra 10 erdê ramitişî û ê ke manenî zî merg û zinarê bêxeyr î. Herayîya erdê qezaye 1 hezar û 234 Km2 yo. Qezaye behre ra hezar û 500 m berz a. Heme taybetiyê hewayê Serhedî qezaye de zî xo nawnenno. Zimistanan vewre zaf varena, amnan zî germ a. Taybetîya hawayî hetê tîkilî û debare de zehmetî dâna merdiman.

Nifûsê Modkî

Bi goreyê humaritişê nifûsî (2008) ; nifûsê qezaye pabi dewan 35 hezar û 288 kesî ey. Nê kesan ra 2 hezar û 597 kesî mîyanê qezaye de 32 hezar û 691 kesî zî dewan de cuyenê û 18 hezar û 065 kesî

camêrd, 17 hezar kesîy 223 kesî zî cenîyê. Şaredariya qezaye ra vêsêr di şaredariyê binî zî est ê. Înan ra yew şaredariya Kavakbaşî ya bîne zî şaredariya Koyunlî ya. Mîntiqaya her yew şaredariye de çar taxî est ê û perûpiya diyes hebî yê. 60 dew û 80 gomeyê qezaye est ê.

Debera qezayî

Qezaye de 1 nêweşxaneyê dewlete û hîrê hebî oxaxê weşîye est ê. Merdimê ke qezaye de cuyenê debara xo bi heywanan û ramitişê erdan kenê. Samedo ke havilê weykerdişê heywanan dewijan rê zaf nêbeno no kar zî roj bi roj kemîyeno. Samedê kemanîya ramitişê erdan û rewşa hewayî ra ver heme çî niyeno ramitiş. Çî yo ke dest keweno samedê debare qîm nêkeno, nê samedî ra şarê qezaye şinê şaristan û qezayanê bînan de xebetênê û cuyenê.

Cayê tûristîk

Qezaye de cayê tûristîkî tayê. Çirra ke Gumuşkanatî de ya berzîya aye 60 m ya û awa aye zî yena şimitiş. Dewa Akinciyan de bi nameyê Awa Sipî çimeyê awêk est o, amnanan zaf honik a, şimitişî rê hay bena. Gomeyê Baklaya de kiliseyêka tarîxî est a, bi 99 odeyan virazya ya. Nahîye ya Kavakbaşî de dewijî karê meru û ûsn. kenê. Birro ke hereme de yo darê ey zafane mazêr î. Tay dewijî debara xo bi karê birî kenê. Qezaye de xele, kartol û fasûle

yenê ronayîş fikîyan ra gozêr, sayêr,êrugêr, gilyazêrî zaf ê. Samedê hingimênî hingî weye benê. Destê dewijan de nîzdê 10 hezar û 500 kewareyê hingan est ê. Nê karî ra serre de 150 tonî hingimên dest keweno.

Çimeyê Çemê Nordîsorî dewa Îkîzlerî de yo. No dere bi dereyê Mîsor, Layê Keybûranî, layê Modkîyî û dereyê Çemanî reyde beno yew û bi nameyê awa Ûrûsî hereme ra vecêno teber.

Şaristaneke şer kemî nêbiyo yo

Modkî tarîxî mîyan de, binê destê Asûr, Pers, Îskender Roma û Bizansan de mendo, badê dekewto binê destê Ereban. Çend ray bi dore dekewto destê Ereban û Bizansan. 1071 Şerê Malazgîrtî ra pey tirkî hameyî hereme û tirkan tîya de ca girewto. 1514 Şerê Çaldîranî ra pey, hereme bîya yê Osmanîyan. Herbê Dinyaye yê yewine de, Orisî ramito ser, bindest kerda. 1916'ê Nisane de Orisî dest ra feletyaya.

Dilemey kerdî kurdan eşîrî mîyan

Mûsa Beg o ke begê eşîre yeno zanayîş, biraştey axayê na eşîre niyo. Eşîre mîyan de merdimêko dewlemend biyo. Têkilîya ey û Osmanîyan bîya, nê samedî ra, begê na eşîre yeno zanayîş. Şarê Modkîyî ra tu kes Begîya Mûsa Begî qebûl nêkeno.

Serekê eşîre, di birayî bî, serranê 1800 de cuyayî, nameye înan Mahmût û Welo

bîyo. Nê birayî wextê xo de wayîrê hêzeko pîlî bî. Mîyanê şarê Modkîyî de hema zî qalê înan beno. Wextê Osmanîyan de samedo ke bac nêdanê dewlete, surgunê cayanê çiyayan benê. Mabinêk birayî pê nêkenê, xo mîyan de şer kenê û bi seyan merdimî her di kişte ra mirenê.

Qirkerdiş ze qedera kurdan vînayê!

Mergê Weloyî ra pey lacê ey Çûro beno serekê eşîre û heta 1926'î serekîya ey ramena. Wextê herbê felatî (Kürtûlûş Savaşı) dewlete Çûroyî û malbata ey dana guleyan ver, îdam kena. Heta kulfeta Weloyî ya pîze nêweşe zî, yena kiştîş. Bi goreyê vatişan polê bebikî pîzeyê maya xo ra vecîyayê teber.

Badê kiştîşî serreyê Çûroyî dera bîyo û erziyayo paştîya merdimê ey ê Kesrî û erşawîyayo qezaya Modkîyî ke, çimanê şarî biterso. Pêrodayîşê Çûro û dewlete de her di kiştan ra zaf kesîy merdî. Destkewtişê Çûro û keyeyê ey bi destanê hetkaranê ey o.

Bi seserran eşîra Modkîyî dewlete hete bîya. Dewlete reyde dekewta şerranî, şerrê felatî de zaf havila înan dewlete rê biyo. Wexto ke artêşê Orisî heta Bedlîsî yeno hemberê xo de eşîra Modkîyî vî-neno û nêşkeno hêzê înan bişikno û tapa agêreno. Modelê porî yê ke yê Amerikayî yeno zanayîş, eslê xo seserran, mîyanê camêrdanê Modkîyîyan de hameyo karardiş. Taybetîya eşîre ya bîne zî werdişê werî de yo; sehenê her kesî çîya ya çew sehenê çewî ra wer nêweno, her kes sehenê xo ra wer weno. Ziwanêko qisey kenê zarawayaya (dîyalekta) kurdî ya kirmanckî/dimilî ya.